

The Role of Interactive Techniques in the Development of the Didactic Personnel Rolul tehnicilor interactive în formarea continuă a cadrelor didactice

Otilia DANDARA
CE Pro Didactica

Abstract

The strategy of permanent education of teachers is based on the principle: *I'm learning now, I translate what I learn now into practice*, which directs the forming of those who are involved in the process to guarantee obligatory the result of learning. In the process of learning, teaching staff wouldn't achieve a simple accumulation of information, but a reorganization of acquisitions. Therefore, the educational strategy will be more flexible, liable to conform itself to the concrete educational situation. Being at the age when he can and must take decisions, the adult needs the participation and certain independence in the educational process. Involving the results of a test, we found out that, 45 people from those 70 asked, gave priority to training activity taking into consideration the other modalities of the continuous education. The subjects pointed out the formative valences of this type of activity, manifested through the possibilities of mutual learning and the possibilities of self – appreciation. The teacher's role is to coordinate, to guide the consolidations / amplification of acquisitions of those who learn.

Procesul de formare continuă a profesorilor se realizează în baza principiilor educației adulților, cu implicarea specificului auto-instruirii celor ce îndeplinesc funcția socială de educator. Nevoia de învățare continuă este determinată de esența, funcțiile și caracteristicile procesului educațional pe care îl organizează și care la rândul-i îi impune propriei formări un caracter de necesitate.

Obiectivele și conținutul formării continue a profesorilor sunt determinate de logica internă a disciplinei predate, de necesitățile actuale și tendințele dezvoltării discipolilor, precum și de condițiile integrării sociale prin implicarea dimensiunilor de personalitate. Cu toate că este important să concretizăm perspectiva comportamentală în organizarea procesului de formare, accentuând rolul acesteia în autoevaluarea educabilului, totuși va fi nevoie să oferim o relativă flexibilitate obiectivelor concrete de realizat. Acest specific al proiectării și organizării / realizării actului de formare este impus de caracterul mai puțin previzibil al comportamentului așteptat de la un adult în comparație cu comportamentul așteptat de la un copil. Imprevizibilitatea este determinată de experiența adultului, posedarea mecanismului de învățare, cunoașterea actului învățării din “interior” (în cazul profesorilor). Din această perspectivă măiestria formatorului constă în capacitatea de a primi feedback, a reacționa prompt, orientând procesul de formare spre obiective cu un accentuat caracter funcțional.

Strategia educației continue a profesorilor se axează pe principiul *învăț astăzi – produc astăzi*, care orientează formarea celor implicați în proces spre garantarea obligatorie a rezultatului învățării. Indiferent de achiziții: cunoștințe, formarea priceperilor și deprinderilor, înțelegerea categoriilor profesionale sau general-umane, lărgirea orizontului, interiorizarea valorilor – în toate cazurile trebuie să fie garantată eficiența în măsura în care adultul are nevoie de ea. Implicațiile strategice ale formatorilor vor ține cont de motivația cursanților. Adultul care învață în majoritatea cazurilor, este mobilizat de motivația intrinsecă, dorința de a cunoaște și a putea să-și realizeze funcțiile profesionale la nivel de maximă competență. Rezultatele unui sondaj au determinat motivul formării continue a profesorilor. Din cei 70 respondenți, 23 au indicat, că învață continuu pentru a-și ridica nivelul pregătirii profesionale, 15 au estimat, că nevoia de educație este determinată de cererea de schimbare și progres social. Ceilalți respondenți au indicat răspunsuri ce pot fi însumate în ideea: învăț pentru a putea învăța pe alții.

În procesul de învățare, cadrele didactice nu vor realiza o simplă acumulare de informații, ci o reorganizare sau o restructurare a achizițiilor. Această caracteristică a procesului de instruire a adulților sporește în contextul formării continue a profesorilor din considerentul că la momentul actual procesul de învățământ realizat în școală tinde spre un accentuat caracter formativ și funcțional. Aprecierea înaltă dată capacității de transfer a elevilor, face necesară această capacitate la formatori. Ținând cont de aceste particularități ale procesului educațional, formatorii vor folosi preponderent elemente ale tehnologiei didactice care pun accent pe transferul celor învățate, vor orienta spre transfer, vor crea situații care evidențiază corelația dintre transfer și succes profesional. Din aceste considerente în procesul de formare a educatorilor se va ține cont atât de obiectivele procesului, cât și de trebuințele celor ce învață; deci strategia educațională va fi mult mai flexibilă, predispusă să se conformeze situației educaționale concrete.

Fiind la vârsta când poate și trebuie să ia decizii, adultul are nevoie de participare și o anumită independență în procesul educațional. Este eficientă și apreciată pozitiv acea intervenție educațională care ia în considerație personalitatea, problemele și experiența culturală a celui ce învață. Învățarea adultului este participare, fapt condiționat de circumstanțele enumerate anterior, dar mai cu seamă de nevoia de a găsi o relație între schimbare și continuitate. Modalitățile de instruire a cadrelor didactice trebuie să îndeplinească următoarele funcții:

- de compensare;
- de adaptare;
- de stimulare a potențialului cognitiv;
- de dezvoltare;
- de inovare – modernizare.

În scopul realizării eficiente a acestor funcții, formatorul va trebui să stabilească o corelație optimă între cele trei laturi ale procesului didactic: predare/învățare/evaluare. E necesar să menționăm că predarea în acest context își va pierde multe caracteristici tradiționale – școlărești. Formabilul adult/profesor nu va accepta realizarea acestei laturi într-o manieră tradiționalistă. Tocmai din aceste considerente sunt desconsiderate strategiile perfecționării profesionale ce au un pronunțat caracter tradițional. Cel ce organizează procesul de formare continuă a profesorilor va obține rezultate, doar dacă va reuși să realizeze eficient rolul de facilitator. Accentul, în proces, se va fi axat pe învățare și evaluare. Pentru a determina tehnicile de

activitate, gradul de independență a celor implicați în educație, se va realiza evaluarea inițială. Ea furnizează informație despre gradul de eterogenitate a grupului în raport cu pregătirea profesională, motivație. În baza evaluării inițiale, iar pe parcurs, și în viza evaluării formative, formatorul poate coordona cu diferența substanțială în pregătire, incompatibilitatea comportamentală și facilitează realizarea valențelor formative ale lucrului în grup.

Implicând rezultatele sondajului realizat, am constatat, că 45 de corespondenți din cei 70 chestionați, au dat prioritate activității de training în raport cu alte modalități de formare continuă. În esență, aceasta este o formă activ – participativă, bazată pe lucrul în grup. Subiecții au accentuat prioritățile acestui tip de activitate, realizate prin posibilitățile de învățare reciprocă și posibilitățile de autoapreciere (autoevaluare). În cadrul trainingului, prin metode interactive, profesorii au posibilitatea să comunice colegilor experiența profesională. Metodele interactive accentuează caracterul formativ al activității prin formarea priceperilor și deprinderilor, componentă determinantă în formarea competențelor profesionale sau prin însușirea mecanismului de constituire a acestora. Dificultatea actului educațional constă, însă, în determinarea limitelor, gradului de independență, de implicare a fiecăruia în raport cu libertatea de acțiune a grupului în care învață. Rolul formatorului, în acest context, este de a coordona, îndruma procesul de consolidare/amplificare a achizițiilor educabililor.

Relațiile sociale ale adultului, cât și valorile prezentate de către acestea, sunt condiții absolut necesare în domeniul de activitate profesională și personală. În aceasta, adultul găsește atât motivațiile acțiunilor sale, autodeterminarea și integrarea sa în mediul socioprofesional, cât și aprecierile pe care poate să le facă despre atitudinile și faptele prin care se manifestă. În confirmarea faptului că adultul, în cazul dat profesorul, învață mai mult de la colegii săi, competențele profesionale fiind un rezultat al învățării împreună cu alții, sunt de asemenea rezultatele cercetărilor efectuate. Învățarea în baza informațiilor despre experiența profesională a colegilor, observarea acestora sau rezolvarea problemelor profesionale prin cooperare au fost indicate de către 51 de respondenți din cei 70, drept modalitățile cele mai frecvent utilizate în perfecționarea profesională continuă.

Identificarea multiplelor aspecte ale valențelor formative ale tehnicilor interactive argumentează necesitatea utilizării acestora în procesul formării continue a adulților. Ele sînt adecvate specificului comportamental al acestei categorii de vîrstă din perspectiva psihologică și socială fapt ce asigură în mare măsură eficiența formării, facilitând și activitatea formatorilor.

Referințe bibliografice:

Kidd L.R. Cum învață adulții, București, EDP, 1973

Văideanu G. Educația la frontiera dintre milenii, București Editura Politică, 1988

Vînțanu N., Educația adulților, București, EDP, 1958